

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Sárospataki-utca SIMON-ház Kuna József ut
hereskedésével szemben.

HIRDETÉMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztési részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bármentelen levelek csak ismert keretből
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy elvitt
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Országospostai egyezségi beiktatással: 5 frt
Helyi díj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólár 4 * asásos postai díj 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglalt
sajátosság sora 50 krajár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Csütörtök, Augusztus 28.

166. szám.

Az aratás.

Rég elmúltak azok az idők, a mikor
egy beszélte Magyarországot, mint Euró-
pa éléskamrájáról. A mezőgazdasági ter-
melés terén és Nyugat-Európának gabo-
nával való ellátásában rég tulszárnyaltak
minket a tengerentuli államok és mi
magunk minden erőnkkel azon vagyunk,
hogy iparos állammá váljunk. Mindazon-
által ma még Magyarország gazdasági
jólétének súlypontja mezőgazdaságában
fekszik. Sőt azon iparfejlesztési törekvé-
sek, a melyekkel ujabban nálunk főleg
a kormány kezdeményezésére találkozunk,
végső eredményükben mindig arra vezet-
het vissza, hogy általuk megszerzettessék
a termés előnyös értékesítésének fel-
tételé.

A termés értékesítése az utóbbi évek-
ben oly nehézségekbe ütközik, hogy ez-
zel szemben az aratás kvantitatív és qua-
litatív eredmény másod sorba lépett. Hasz-
talan volt jó termésünk, a mikor a magas
védvámok elzárják előlünk a külföldi pia-
czokat. Nem áll hatalmunkban elhárítani
az akadályokat, de igenis módunkban van
és törekszünk rá, hogy az ipar fejleszté-
sével s különösen a nagyipar megterem-
tésével magában az országban fokozzuk
a fogyasztás mértékét.

Az újonnan alapított cukorgyárak
repatermelésüknek képezik biztos vevőit,
a posztó gyárak, a melyek felállításáról
szó van, gyanjunkat fogják értékesíteni
és az ipari actio egyéb irányai többé-
kevésbé a mezőgazdaságra támaszkodnak.
Igy egészíti ki egymást az ústermelés és
az, melyek harmonikus fejlődésében rej-
lik gazdasági boldogulásunk záloga.

Még közepes termésnél is mezőgaz-
daságunk főzikke, a buza, mintegy 40
millió métermázsát eredményez. Ez idén
bátran tehetjük 45 millió métermázsára a
termési eredményt. Átlagos számítás szer-
int a buzaatermésből fogyasztásra és vető-
magra évenként 30 millió métermázsá
marad az országban, úgy hogy kivitelre

mintegy 15 millió métermázsá állana
rendelkezésre.

Ezen mennyiség, illetőleg az ennek
megfelelő érték képezi a mezőgazdasá-
g idej hasznát s ha hozzávesszük a töb-
bi gabonameket, jelesül a szintén tete-
mes mennyiségben exportra kerülő árpát,
mondhatni, hogy az idej jó aratás közel
100 millió frt értékű többletet jelent. Ilyen
összeg már számot tesz nemcsak a mi
tökeszegény országunkban, hanem bárhol
a világon és természetes, hogy ekkora
tökeszaporulat érzetűni fogja jótékony ha-
tását az egész forgalmi életre.

A közfelfogás azt tartja, hogy a bő
aratás mindenekelőtt a közlekedési váll-
alatoknál érvényesül. Hogy ezeknél érvé-
nyesül a bizonyos, de hogy az itt az
első sorban tölténnék, nem helyes nézet.
A bankok, a takarékpénztárak és által-
ában a hitelintézetek jóval előbb lépnek
actióba, semmint a közlekedési vállalatok.

A gazdának már közvetlenül az ara-
tás előtt szüksége van pénzre az aratási
munkálatokra, másrésztől a gabonakeres-
kedelem is jó eleve igyekezik biztosítani
a maga számára speculatio céljából a
termés egy részét. Mindkét oldalról tehát
pénzkereslet nyilvánul, a melyet a hitel-
intézetek elégitenek ki. Ezért van aztán
az a jelenség, hogy aratás idejében rend-
szerint valamivel magasabb a pénz ára,
mint egyébkor. A bankoknak tehát a
gabonacampagneben igen jelentékeny sze-
repük jut, a mely még inkább dombor-
odik ki ott, a hol az illető pénzintézet
maga is áruüzletet folytat. A közlekedési
vállalatok csak utóbb, a gabonamennyi-
ségek tényleges szállításánál lépnek sor-
póba. Működésük nincsen kockázat-
nak kitéve és hasznuk ezért biztosabb,
mint a pénzintézeké.

De nem csupán a pénzintézetek és
közlekedési vállalatok vannak nagyobb
mértékben érdekelve a gabonacampagne-
ben. Nincsen a gazdasági életnek egyet-
len oldala sem, a mely érintetlen ma-
radna a jó termés hatásától.

Az adók kedvezőbbben folynak az
állampénztárba, mert nemcsak a földmi-
ves tud könnyebben fizetni, hanem az ipa-
ros is, a ki cikkeinek jobb kelendősé-
gére számíthat, ugyszintén a kereskedő,
a ki nagyobb forgalmat képes teremteni.

A mi azonban minket szintén érde-
kel, az a kérdés, hogy a dus termés
mennyiben fogja befolyásolni az érték-
papirpiacot? Hogy a bankok és közle-
kedési vállalatok részvényeit kétségjenki-
vül kedvezően, azt a fentebb érintettek
után bővebben igazolni nem szükséges.

Allampapírok szintén hasznos fognak
huzni a kedvező conjuncturából, mert az
állami pénzügyek javulása ezeknél első
sorban fog kifejezésre jutni. Az iparváll-
alatok a dolog természeténél fogva nagyobb
tevékenységre számíthatnak és termelvé-
nyek kelendősége bizonyára növekedni
fog. Nincsen tehát az értékpiaconak
egyetlen tere sem, a melyre vonatkozólag
az őszszel nem várhatnánk nagyobb élénk-
séget, nagyobb forgalmat. Kétségtelen,
hogy a papírok valamennyi kategóriája
hasznos fog meríteni a kedvező conjunc-
turából.

A függetlenségi párt bajai. A „Budapesti
Hírlap“ értesítése szerint a kecskeméti pro-
gramra válasz készült s azt Eötvös Károly
fogja megadni szept. 7-én N.-Körösön.
Ez a válasz — mint előre híresztelik — ke-
gyetlen critica alá fogja venni Ugronnak
nemcsak közjogi programját, hanem ugyne-
vezett párt-purifikáló vállalkozását is s ki
fogja jelenteni, hogy azokkal a nézetekkel,
a melyeket Ugron Kecskeméten hirdetett, sem
neki, sem követőinek a függetlenségi és 48-
as pártban többé nincs helyük. Eötvös nyilatko-
zatának nyomát kövönközösen, a független-
ségi és 48-as pártnak számos előkelő tagja
megy Eötvössel a szeptember 7-ki nagykorúsi
beszámolóra, mely — nem lehetetlen — va-
lóságos országos demonstratívá fog alakulni.
A Budapestben időző pártbeli képviselők kü-
lönben a kecskeméti programot egyértelmű-
leg úgy itélik meg, mint Eötvös Károly s
lehetetlennek tartják, hogy Ugron a pártban
benmaradjon. Némelyek szóba hozzák, hogy jó
volna talán országos pártgyűlést hívni össze.
Ennek a nagy apparatának a megmozdítását

általában fölöslegesnek tartják, minthogy
Ugron eljárására és programjára vonatkozó-
lag a párt képviselői körében nincs vélemény-
különbség s Ugron legfőbb három-négy
képviselőtársa támogatására számíthat. Ezzel
az imposans egyértelműséggel szemben, úgy
hiszik, semmi szükség a választó-közönség
ítéletére appellálni. Azt azonban szükségesnek
tartják, hogy a párt elnöke, Irányi Dániel, a
kit Ugron Kecskeméten vezéreül emlegetett,
mielőbb nyilatkozzék.

Ugron Gábor kecskeméti programjával
a „N. Fr. Presse“ vezércikkben foglalkozik.
Idézzük a cikkből a következőket:

„Világos, hogy az ily program alapján
szervezett új függetlenségi párt elvileg nem
különböznék lényegesen az eddig fennállótól
s éppen a felelet nélkül maradt kérdések
tömegtelenége, a melyeket ez állítólag gya-
korlati program nyitva hagyott, bizonyítja,
hogy Ugron bővebben tenné, ha elmélet
okosabb feladatokra fordítaná, mint hogy ilyen
lehetetlenségre pazarolja. Elég erős e arra Ma-
gyarország, a maga önálló hadseregével, nem-
zeti érzületük által kiváló elemeivel, hogy exis-
tenciáját Ausztria segítségével megvédel-
mezze? S ha nem, akkor, teljes szakadás
esetén, hol biztosítja magának a segélyt?
— Miután Ugron elismeri a dinasztia, szá-
molnia kell vele. Azt hiszi, hogy a korona
belemegy ily életrehalálra menő kísérletébe
még akkor is, ha sikerülne az országgyűléseu
többségre vergődni? Hát az Ausztriához való
viszony? Egyszerűen meg akarja törni
Ugron ur az 1867-ben létesített s a közös
ügyeket megállapító, felmondhatatlan szerző-
désket, s mint egyezik ez össze a fennálló
intitucziókat máskülönbben tényleg elősmerő
rendszerével? Mindennek dacára tagadhatlan
hogy Ugron fellépése, programjának minden
fontósága mellett is, nem nélkülözi a politikai
jelentőséget.“

Külföld.

Bulgária. Mint diplomaciai részről jele-
tik a „Pester Correspondenz“-nek, Stambulow
a szófia német képviselőnek Wangenheim
urnak azon megjegyzéssel szolgáltatta ki
Kalubkovat, a Panicza-pürben elítelt orosz
alattvalót, hogy a capitulációk értelmében
Bulgária erre nem lenne ugyan köteles, de
Nemetsország iránti tiszteletből mégis kiszol-
gáltatja a bűnöst. A Bulgária és Nemetsország
között létre jött kereskedelmi egyezmény meg-
kötésénél Nemetsország iránt hasonló előz-
kenységet taustított ez az okos bolgár ál-
lamférfi.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A fészek.

(J. Soulay.)

Oh, hogyan zengett ez a fészek
Egykor, vig tavasz idején!
Fiatal, ábrándos szívemben
Hogy csattogott a vágny, remény!

De a bohó madár: szerelmem,
Im, elröpül és küdbe vesz;
Nem zendül itt már nyájas ének,
Fészek s szív egyformán üres.

Mi van még a csalárd reményből?
A sok ábrándból mi maradt?
Hulló-tollak, fénylő szilánkok,
Egy-egy szép emlék gyásza csak.

Még visszajöhét ifjúságom?
És a madár még vissza tér?
Gondozzuk hát a régi fészket —
Tán szívem is majd újra él.

Oh balga vágy! hisz nagy gyermeknek
Nem kell a bölcső, — vége már!
Eltűnt szerelem nem száll vissza.
Mint fészke a tünt madár.

ENDRŐDI SÁNDOR.

Elhetetlen asszony.

(Beszély.)

Vértesi Gyulától.

(Vége.)

IV.

Kalt ur másnap meg is vásárolta Dia-
mansteinnál a drága ékszereket s büszke lép-
tekkal indult meg ezúljá felé.

Az uton találkozott Rigó Imrével, a ki
éppen otthonról indult a hivatalába.

— Csak siessen barátom, sok a dolog
ugy is, — kiáltott utána.

Máskor sietett volna is, de most a lábai
sehogy sem akarták vinni.

Tegnap az irodában az irnok kollegái
holmi ostobaságot suttogtak a háta mögött:
hogy milyen boldog ember ő! Maholnap
előléptetik. Hogy Kalt ur milyen jó em-
bere neki.

Azután belekeverték a felesége nevét
is a beszédjűkbe, hogy Kalt ur ugyancsak
kerülgeti. S aligha hiába. Nagy imposztor ő
kelme.

A férfi ott áll az utozasarkon s néz me-
rően Kalt ur után. Pedig már nem is látszik.
Befordult valamelyik mellék-utczába. Talán
hozzájuk ment?

Izgatottan tesz egy-két lépést azon az
uton, a merre Kalt ur elment, de csakhamar
visszafordul.

Hát máskor is volt ott már. Van abban
valami? Szereti a kis gyerekeket nagyon, s
azokat jár látogatni. Hiszen keresztapja is az
egyiknek.

S a becsületes férfi szinte elpirul, hogy
egy percig is rosszat gondolt a főnökéről s
kétkelkedett Etelkájában.

Folytatja utját szépen a hivatal felé.
A társ ur meg is dorgálja, hogy már ő is
késegetni kezd, a ki eddig olyan pontos volt
mindig.

Alázatosan hallgatja végig a dorgatori-
umot s bocsánatkérőleg dadog valamit. Azután
leül másolni.

De a munka sehogy se akar menni. A
betűk összefutnak a szemé előtt, s agyában
egymást üzik a zürzavaros gondolatok.

Nem, nem tud tovább dolgozni. Valami
baja van, maga sem tudja mi. Ki kell mennie
a szabad levegőre. Talán jobban lesz.

Öntudatlan ödög fel s alá az utcákon.
Egyszerre csak azon veszi észre magát, hogy
a lakásuk elé ért.

Kinyitja a szoba ajtaját, s ott látja a
szoba közepén állani a feleségét, a mint a ha-
ragtól s izgatottságtól reszkető ajakkal mondja
Kalt urnak:

— Takarodjék!

Kalt ur, mikor megpillantja a bejövő
ferjét, hamarjában nem tudta, hogy milyen
állást vegyen a furcsa tableauxban; hanem
amint látja, hogy a szép asszony az izgatott-
ságtól kimerülve, féláljultan borul férje vállaira
gyorsan kiszökik az ajtón.

S utközben is félféken nézeget hátrafelé,
hogy nem üldözi-e valaki? S csak odahaza
az irodahelyiségben kezdi magát teljes biz-
tonságban érezni.

De mikor a társ urnak ösztönit meg-
vallja kudarczát, nem mulaszthatja el hozzá-
tenni:

— Igaz ugyan, hogy az az asszony nem
szépen bánt velem, de a férj nem mert még
csak szólni sem, látva erélyes fellépésemet.

A társ ur nem szól semmit sem, csak
magában mosolyog. Ismeri már ő a Maxi
erélyes fellépéseit. Vagy megrakták, vagy
elszaladt. Harmadik nem lehet.

V.

Körülbelül egy félve mult, hogy a
„Kalt és Társ czég Rigó Imrét elbocsátotta
a szolgálatából.“

Kalt urnak már rég kiment a fejéből a
szegény elbocsátott irnok is, meg a szép asz-
szony is; szóval az egész bolond história.
Nagyvilági ember az ilyeneken nem gondol-
kozik sokat. Az ékszereket mindjárt másnap
visszaküldte Kalt urnak az a szegény bolond,
pedig meg is tarthatta volna. Kalt ur sokkal
nagylelkűbb, sem hogy visszakövetelte volna.
No de hát mindegy, így legelőbb pénzbeli

vesztesége sem volt az egész vállalatból. Azóta
azokat az ékszereket ismét elhelyezte valame-
lyik szép kis ballerinánál, a ki nyájas szóban,
szives látásban fizeti a kamatokat.

Tebát ismételjük, a Rigó Imre elbocsá-
tása óta félesztendő telt el.

Csunya, hideg decemberi nap volt, mikor
az irodaszolga jelentette Kalt urnak, hogy
egy nő keresi.

— Csak jöjjön!

A nőket Kalt ur szivesen szokta látni, de a
szivélyes hanggal egyszerre alább hagy,
mikor a bejövőnek arczát jól megnézi, s mű-
értő szemmel végig futja görnyedt természetét,
melyen vékony összevissza foltozott nyári
ruha csüng.

Fonnyadt mellén kopott, fakó színű
kendő van bogba kötve.

Az arczáról látszik hogy nem lehet
még valami vén, csak a nyomorúság, a szen-
vedés törte így meg; s most a hidegtől arca
egészen kék, nagy véres szeméből pedig
most is szivárognak a könnyek.

Nagyon átfázott szegény.

Amint bejön, félféken megbuzdók a sa-
rokba, mintha nem merne előbbre jönni.

— Mit akar? — kérdi tőle Kalt ur.

— Nem tetszik ismerni? Én vagyok
Rigó Imréné?

— Ahá, valami irnok volt itt nálunk a
férje.

Kalt ur nagyon jól emlékszik ugyan a
multra, de jónak látja a régi barátságot meg
nem ujitani.

— Igen.

— Nos? és —

— Most halt meg, annyim sincs, hogy
eltetemhessem, három napja fekszik kiterítve
abban a pinczében, a hol a kis leányommal
együtt huztuk meg magunkat. Tetszik tudni,
a kis Juliskával, a ki olyan szép, olyan jó
volt, a ki úgy szerette a nagyságos...

Feltűnő kitüntetés. Mint Berlinből jelentik Vimos császár Oroszev tábornoknak, az orosz vezérkar főnökeinek az első osztályú vörös sasrendjelt adományozta. Oroszev annak a híreben áll, hogy Oroszország tábornokai közül a legmegbecsültebb németfő.

A német császár Ausztriában Most meg- erősítik azt a megozást, hogy a német császár eljön az őszi udvari vadászatokra. Az újabb jelentés szerint október hó első felében, Mürzsteg és Eisenb. vadászterület- in nemesvadra nagy vadászatok lesznek s abban a Felső- és Alsó- részét vesznek Vil- mos császár, Albert szász király, még pedig kíséretükkel, továbbá Ferdinánd toscanai nagy- herceg és Lipót bajor herceg.

Erkölesi sülyedés.

A kényes kérdések egyik legkényeseb- bikét bolygatjuk. Nem először a kétségkívül nem is utoljára, mert hogy a bajon egyha- mar segíteni lehetne, azt magunk sem hiszünk.

A vadházasságokról van szó. A hírlapok napi hírei között fel-felbukk- ant az a kérdés. A napról-napra szaporodó esetek a közgazdát- és egyházi hatóságok- at arra sarkalták, hogy minden rendelkezé- sükre álló eszközt használjanak fel ezen káros jelenségek megakadályozására; fel is használták mindent, hanem azokkal nem használ- hattak semmit sem. Azért csak burjánzik és pedig hova-tovább bujában az az erkölesi nyavalya. Debreczenben úgy mint az ország többi részén. A vadházasságok megakadályo- zására a legjobb akarat sem talált eddig al- kalmas eszközt.

Egy pár helyen a főszolgabíró szétvá- lasztotta a vadházasságban élőket. Hanem mire a főszolgabíró közege tovább állott, tíz- perezt alatt egy fedél alatt voltak megint. Fenytés, erkölesi predikáció: falra hányt borsó.

A vadházasságok szaporítására akadtak „apostolok” is több helyen. Ezek a szédelgők nyakra-főre gyártották a szerződéseket, me- lyekben a vadházasságra lépők vagyonaikra nézve egyezséget kötöttek és míg a pap vagy a jegyző felvilágosítani igyekeztek a bűnös viszony káros volta felől a népet istentisztelet után a templom előtt, vagy a község házában, addig a szédelgők épen ellenkezőleg vadhá- zasság-kötésekre biztatták az erkölesi érzék tekintetében alantass fokú műveltséggel bíró népet.

A sok nehézség között a szédelgőkkel még a legkönnyebb volt elbánni. A lelkes vagy a jegyző egyszerű feljelentésére azonnal megleztek a szédelgők, hanem — természetesen — ezekkel szemben is csupán a törvény által megengedett fegyvert lehetett használni, a mi annyit tesz, hogy titokban tovább üzér- kedtek és üzérkednek ma is.

A lelkeseknek és jegyzőknek sem jöhet minden tudomásukra, sőt, mivel látják, hogy a vadházasságok ellen a küzdelem meddő, már nem igen törődnek vele, a mit nekik büniül felelni csakugyan nem is lehet.

Ha csupán arról volna szó, hogy a vad- házasságban élők egyike vagy másika elhalá- lása esetén a hátramaradt fél nyomorra jut; ha csak arról volna szó, hogy a vadhá- zasságra lépő leányt az ő kedvese egyszer csak megunja és kisüprüzi hajlékából és az az erkölestenesség posványába veti magát; ha csak arról volna szó, hogy egy-egy ta- pasztalatlan leányt a nagyon is tapasztalt

férfi kifosztja vagyonából és akkor seprüzi ki, szóval, ha csupán a vadházasságra lépő férfiú és nő sorsáról volna szó — ugyan ki tagadná, hogy ilyen esetekben is szükséges a kérdést bolygatni, de mennyivel szükségesebb akkor, mikor a vadházasságból származó gyermekek jövője, boldogsága, tisztességes megélhetése forog a kockán?

A törvénytelen ágyból származó gyer- mekeknek megdöbbenően nagy számával ta- lálkozunk minden esztendőben!

És ha felvetjük a kérdést, vajjon ezer közül hány esetben biztosítják gyermekeik jövőjét a buja szerelmi viszonyban élt szülők? erre a kérdésre a felelet nagyon szomorú! Mert hiszen addig édes a szerelem, míg az nagy gondokat nem okoz. Ellenben mihielyt a gyermekek eltartása, neveltetése, ruházása megkésztet a szűkségleteket, akkor az ugynevezett „balkézről kötött házasság” kezd terhére válni — még pedig rendszeren első sorban a férfúnak s ha ez porontyáival a nőt lerázza nyakáról és ha a nő — a mi éppen- séggel nem ritka eset — vagyonnal egyálta- lában nem rendelkezik, mit tehet akkor és mi lesz azokkal a szegény gyermekekkel?

Elször az ember szíve, mikor látja, hogy önhibájukon kívül már serdülő koruk- ban az ilyen gyermekeknek egész sokasága jut kérelhetlen nyomorra s fejtetlenségükkel fogva a mindennapi kenyérré váló küzde- lemben elpusztulnak, elcsenevésznek vagy lesülyednek az erkölestenesség legutolsó fokára.

A szülők megbocsájtathatlan bűne az oka, megértik talán hamarabb, mint kellene, hanem ez a keserű tudat csak arra való, hogy még mélyebbre tasztítsa a szerencsétleneket...

A vadházasságoknak ezernyi ezer szomo- ru következménye van. De lehet-e másképen, mikor nem ritkán 13 éves gyermekekné vád- zasságra lép 14—15 éves suhancokkal?

Es lehet-e másképen, mikor — a mint nem régen történt — 14 éves gyermekekné anyává lesz!

Ahol vagyon van, ott is bűn, de talán menthető némileg ott de ahol a vagyoni viszony- ból kifolyólag a hátramaradt gyermekek nyomorra juthatnak mennyivel nagyobb bűn a vadházasság ott!

A régi barbár világban iszonyu bünte- tessel sújtották a tisztesség útjáról letévedt nőket, barbár kornak barbár törvénye volt, de hasznosnak bizonyult.

Ebből mi a tizenkilencedik században nem kérünk semmit sem, hanem a vadházas- ságokra vonatkozólag a legszigorubb törvény meghozása és alkalmazása kimondhatlan sok gyermek elzűlésének, kimondhatlan sok nyo- mornak egy csapásra mind elejét venné.

Napi hírek.

— József főherceg és fia Debreczenben. Felette örvendetes hírt közölhetünk olvasóink- kal. A miről a hír szól, ugyan nem véglege- sen elhatározott tény, de még ily alakjában is jól esik s nincs melegebb óhajtasunk, mint hogy csakugyan teljesüljön ez a magas szán- dék. Arról értesülünk ugyanis, hogy József főherceg 6 fensége szept. 10-én Debreczenbe jön a szeptember 12-éig itt állomásozó négy honvédezzel megzemlélése végett s ekkor magával hozza elsőszülött fiát, József Ágost főherceget 6 fenségét is, a ki most nyáron

Az utolsó fényes estély.

Sok minden volt egy személyben, hanem leginkább bankárnak tartotta magát. Perze csak olyan vidéki bankár volt, aki nem mil- liókkal, csak ezrekkel dobálózott.

Ismerte őt fü, virág. Estélyei ese- mény számba mentek s mint ilyenek sokba is kerültek.

A bankár ur szeretett vele dicsekedni s láthatólag nagyon tetszett neki, ha egyik- másik ismerőse elszörcsnyködött a nagy ösz- szegyek felett, melyekkel tréfásan beszámolt, még pedig a nélkül, hogy valaki kíváncsi lett volna rá.

Az ördög sem kérdezte, hol veszi azt a temérdek pénzt. Ilyen prózai dolgokkal a vendégek nem szoktak foglalkozni akkor, mi- kor a bájos házasszony szép ruháinak a dícsérete vette igénybe dicserőkéességüket.

Tehát — a bankár urnál megint estély van. A hölgyek az ékszerektől csak úgy csil- lognak, divatos ruhájuk elkábitja a szemlélt.

Hanem a vendég-hölgyek által kifejtett pompa elhomályosul a bankárné mellett. Az estély kezdetén minden szem rea- tapad és a magasztaló szöveknél se szere, se száma.

A bankár ur bizonyos büszkeséggel van eltelve felesége ragyogásától, de mind a mel- letté máskor nem tapasztalt izgatottságot áru- l el és szemével keresi a vendégek között — talán csak nem a rendőrfőnököt?

De épen őt. Kérdezősködik is utána. El kell jönnie. Hivatalos. Nélküle a fé- nyes estély nem ér semmit. A bankárné ma mulhatatlanul el akarja bájozni... Nem j... hiába!

Am azért vártatva a rendőrfőnök nélkül is kiderült a közhangulat. Élénk csevegés folyt minden zengugában a fényes termeknek. Hűsítő... Szerelmem... Táncz. Való-

tette le az érettségi vizsgát a pannonhalmi bened- krendiek előtt magyar nyelven, kitűnő eredménnyel. Nagyon örvendetes reánk nézve, hogy a legmagyarabb főherceg bemutatni kívánja fiának városunkat, a mely a nagy nádor családja iránt csaknem egy század óta a hála érzelméből is táplált rajongó szeretet- tel viseltetik.

— A királyváras. A Polgári Bálint ké- relme folytán szervezendő civis bandérium, épen úgy mint az ur, csupán 24 főből fog állani. — Jász-Nagy Kun Szolnokmegye al- ispánja ma értesítette polgármester urat a vármegye hódoló küldöttségének száma és tagjai felől. — Heves vármegye hasonló képen küldöttséget meneszt a király elé.

— Az ötven éve: találkozásról írott tu- dósításunkat még néhány azóta kapott adat tal bővíthetjük. Fő: Révész Bálint püspök urnak ezeltől 50 évvel volt tanítványai közül a tegnapi telt tisztelgésnél egy hatodik is megjelent Szalacsról, Zsigó Endre volt orsz. képviselő egyházmegyei tanácsbíró, a ki egyenesen a Beleny-Vasboh vidékére ren- dezett turista kirándulásról jöve déli 12 órákor érkezett. A lábbaja miatt gyöngéledő főpász- tornak igen jól esett ez a szívélyes meg- emlékezés, melynek kezdeményezése pol- gármester — urunkat: Simonffy Imre urat illeti, a ki temérdek hivatalos és nem hivatalos dolgai között ráért biztosan kinyo- mozni, hogy azon 67 ifju közül, a kik 1839. aug. 27-én Révész Bálint köztanító előtt sub- scribáltak, ma már csak nyolc van életben; másik nyolczeről nem tudható élnék e vagy meghaltak; a többi 41 pedig már elhunyt. — A nyolc élő közül hatan jelentek meg; ketten pedig, u. m. Tokaji Nagy Lajos kir. közjegyző és Kerekes József az északkeleti vasút vezérigazgatójának nyug- tagja levélben üdvözölték Révész Bálint urat és egykori tanulóitársait. A jubilálók déiben kedélyes ebédre gyűltek össze a Bikában, a hol a házi gazda szerepét Simonffy Imre kir- tsn. polgármester ur vitte. Közben megjelent a társaságban Hajdu Sándor, Jász-Nagy-Kun Szolnok vármegye alispánja is.

— Debreczen segedelme Tokaj- nak. Az irtóztató romlásnak híre, melylyel Tokaj város a tűz martalékává, lakos- sága koldussá lett, könyörületre indítja társadalom szívet s gyors segítségre hívja fel az emberbarátokat. — Lapunk más helyén olvashatják önök a sokat szenvedett sok csapatástól sújtott derek kis magyar város legújabb szűztulásának szörnyű részleteit. — E sötét kép felől hal- lani véljük az éhez, rogyos kárvalottak nyorság segély után esekelő jai kiáltáit. Nyissák meg erszényüket, e kiknek csak egy fillér feleslegük is van, siessenek enyhíteni azok nyomorát, a kiknek nin- csen egy betéví falatjuk. Nincsen annyi helyük, hová fejüket lehajtsák. A Tokaj ban alakult segélyező bizottság az egész országhoz intéző segélykérését. Deb- reczen város tanácsa táviratilag kapta meg; Városunk egészen leégett. Nyomor irtóztató. Pénz, élelem, ruha adományokat kérünk gyorsan. A tanács mai ülésén a ne- ki adott jognál fogva 200 frt. segedelmet

ban lélekelemelő volt itt minden. A pezsgő kitűnő volt, a bankárné elbájolt mindenkit... Ah! Ah! — hangzott fel mindenun- talan a bámulás eme rövidke kifejezése. A vendégek nem győzték egymást, különösen azonban a bankárnét eléggé magasztalni.

A rendőrfőnök egytálaban nem érke- zett meg.

A jökédv messzire benyult az éjszakába. Javában folyt a táncz még két órák is, ha- nem a bankár ur — Isten a megmondhatója mi okból — egyszerre eltiót.

Bizonyára rosszul érzi magát.

A mulatságba bele meledgett fiatal szívek nem engedték magukat zavartatni. A contessek szaporán forogtak a tánczteremben a vasutigazgató adomázott, a gróf ur csapta a szélet a hölgyeknek, a tanácsosné derült hangulata páratlan volt a maga nemében.

A fényes társaság kiviradig aprózta a tánczot, adomázott és pezsgőzött — kiki a mihez jobban értett.

Csak mikor a bucsúszóra került a sor akkor bukkant fel a kérdés megint: — Hol van a házi gazda?

De már akkor a bankárné sem lehe- tett találni.

Annál nagyobb volt a kíváncsiság, hogy hol vannak?

Egy ostoba inas elszölte magát: — Alázatosan eszedem a bankár urat az éjjel elvitték a rendőrök és bezárták. Puff neki!

Vagy három szép menyecske rögön eljűlt, a férfiak hanyathomlok rohantak ki az utcára s igyekeztek feltűnés nélkül elosonni még a ház tájékaról is.

A bankár urat csakugyan bezárták és a fényes társaságnak egyetlenegy tagja sem akart vissza emlékezni a bankár ur utolsó fényes estélyére, aki — a fényes estélyek miatt — fújhatja most már a vasat.

No hiszen szép világ van mainapság! Gálffy István.

utalványozott, melyet még ma postára tesznek Ezenkívül utasította a rendőrfő- kapitányságot, hogy pénz és ruha adomá- nyokra házankénti gyűjtést intézzen, s ennek eredményéről szept végéig jelen- tést tegyen. — A tanács határozat körül- tetni fog a városi közgyűléssel, mely lehet növelni fogja a 200 frt. segedelmet. — Váro-unk könyörületess szívű közönsége bizonyosan ezuttal is ki fog tenni mu- gaért!

— A tisztújító közgyűlés szeptember hó negyedikén, a „Korona” nagy termében fog megejtetni.

— Kolera. Chinából és Japánból jövő hírek szerint a kolera ott nagyon pusztít. Az elhaltak száma meghaladja a négy ezret. Japán fővárosban, a 40 kilométer kiterjedésű s 1 millió lakossal bíró Jedóban a fekete halál dühög Párisban a közegészségügyi ta- nács hozzájárult Oroszország javaslatahoz, hogy Egyiptomban a nemzetközi egészségügyi bizottságot újra életbe léptessék. Budapesti híre járt, hogy Chonám Gábor asztaloslegény koleratünetek közt rosszul lett. A városi fő- orvosi helyettese a beteget megvizsgálta s constatálta, hogy nem kolerában, hanem bél- huruthan szenved.

— Kirándulás Nagykarolyba a kereskedő ifjak önképző egyesületének dalköre által e hó 30-án N.-Károlyban a Kőlesey szobor alap javára rendezendő hangversenyre. Gyűlékezés a vas. indóházánál d. u. 3 órák. Indulás Szombaton d. u. 3 óra 30 perczkor, érkezés N.-Károlyba d. u. 6 órák Fogadtatás és elszállásolás. Este 7 órák találkozás a régi caszinó kerthelyiségében. Hangverseny kezdé- te 8¹/₂ órák azután társas vacsora és táncz. Felhivatnak az egyesület tagjai, kik a társasághoz csatlakozni óhajtanak, hogy hol- nap délig jelentkezzenek a dalkör elnökségé- nél Zádor Lajos divatüzletében.

— A debreczen — f.-abonyi vasutnak Po- rozsló és Fűred közötti úrvég ártéri szakaszról az „Eger”, című lap az elragadtatás hang- ján írja, hogy az milyen nagy szerű, csodálat- raméltó alkotása az emberi genialitásnak. Nevezett lap többek között ezeket írja: Bizony itt egy darab amerikai civilizatorius munkát van folytatásban. Nem ismerjük a Missisippi, vagy más folyók vidékeit: de aki végig tekinti a porozsló-fűredi majd 7 kilo- méteres ártér munkálatait óriási töltés-vona- lával, ártéri s a Tiszán keresztül vonuló hi- daival, büszkén állhat meg, s átkiálthatja Amerikába: ide jöjjetek Ujvilág emberei, s mutassatok ily hét kilométernyi ártéri vasuti töltést, melyet mi építünk most, a mi Ame- rikánknak, a Tiszántúli vidéknek, az euró- pai életbe s polgárosodásba vonása végett. Nem Hevesmegyének, az országnak, sőt több, Európának egy páratlan műépítészete re- melmel most Porozsló és Fűred között, az em- beri ész hatalmával, hogy állandó vasuti s közsi-közlekedést teremtsen ott, hol az ele- mek zord kíméletlensége, alig engedett 4—5 hónapig egy öszágrész érintkezési idejének, s közlekedésének. Mi, hevesmegyeiek és egriek eltökélte az érdeklétl vidéktől, mely jövő kilátásait tartva szem előtt, amu'atta s jó- akaró barátai előtt mutogat a nagy műre: valóban modern amerikai büszkeséggel néz- hetünk a hosszú töltés tövében elszórt mun- kás kunyhók és kalinákra, melyek lakói va- rázolják elő az óriási töltést, s a Tisza med- ben özölöpözött hídöt; hogy a haladás követel- ményének magasztalára emelkedve, jó részben részesei s alkotói vagyunk e műnek, melyre egy amerikai is világhírhíróg tekintetne. A ki nem látta még, ne sajnálja ez utat a porozsló-fűredi ártéri vasuti munkát meg- tekintésére. Megelégedve fog onnan visz- szatérni.

— A kabai tűzvészről közevőket írják lapunknak: Este a későn értesült földesi tűzoltók is megjelentek; de mint hogy már akkor kevés oltani való volt, azonnal vissza- fordultak; bár jű tették volna, ha őrségnek éjszakára ott maradnak. Mikor a vidéki tűz- oltók eltávoloztak, a nádudvari tűzoltó-egylet a kabai tűzoltókkal őrséget állított a vesze- delmesebb pontokhoz, hol minden oltás daczra füstölögtek s néha fel-fellobbantak az üszkők. A romoknál egész éjjel sürgőttek-forogtak az emberek, kik azonban többet bámultak, mint dolgoztak s elég szomorú dolog, hogy a kabai nép igen közönyösen viselte magát a más szerencsétlenségével szemben; s a dolgra csu- pán a zsanádok erőlyes parancsa folytán lehetett őket kényszeríteni. — A tűzvész két szerencsétlen áldozata iránt nagy a részvét mindenütt. Kiterítették őket a kórház halottas kamarájában, hol egész nap egymásnak adták át a kilincset a szomorú látogatók. Farkas Juliánna temetése kedden d. u. 3 órák volt. Az egyszerű fa-koporsót először a templomba vitték, hol Szűcs László s. lelkész mondott megható beszédet. A koporsót nagyszámmal kísérték ki a temetőbe. Kecskés Gyula tanító megemlékezéssel a rendőrök és bezárták. Puff neki!

Vagy három szép menyecske rögön eljűlt, a férfiak hanyathomlok rohantak ki az utcára s igyekeztek feltűnés nélkül elosonni még a ház tájékaról is. A bankár urat csakugyan bezárták és a fényes társaságnak egyetlenegy tagja sem akart vissza emlékezni a bankár ur utolsó fényes estélyére, aki — a fényes estélyek miatt — fújhatja most már a vasat. No hiszen szép világ van mainapság! Gálffy István.

vidházi esp... a sárnál pe... bucsúzott é... hunyított. A... legnagyobb... akik tömeg... biteni törek... — A... debreczeni... Torday Im... debreczeni... vendégül h... hajnában e... tudósítónk... rosi dalárd... ismét szapo... diszt ültött... a dalárda... lösege fog... Este hangy... sikerült, k... nagybánya... szalagot a... egyik szob... nem ismer... — kik e s... juk elfeled... bez mi mag... zást fűzzük... Debreczen... ségére mel... — Ká... talákosai... fognak. K... alatt Nagy... nagy had... huszázreze... szakasz... alatt ma... korlatra. E... sok szerű... gyakorlat... járvány... ban a bet... command... gyakorlat... kik eddig... gálatot t... 62 ember... teljeitene... osztály... ur vezény... a gyakor... s o l a s... megirtuk... resztül... idjézt, s... nettervbe... 5-ik h. h... csak 2-3... 4 század... — vésznek... lakosai... egyebük... lád foszt... községet... csapása... pusztított... tekintély... az árvíz... s most j... elharmvas... mor leír... van kité... falatja s... ezer emb... segélybi... fel az or... adomány... tudósítás... felső rész... ütött ki... szél álta... metésre... hetett go... járd, ugy... vért nagy... rófia látta... Házát, ja... megment... kek kezö... kon segít... égő háza... pódott, a... ládt, sőt... vasut me... egész vár... iskola, a... más nag... Számos... serwitz... keny kár... oly kere... porrá let... légett. H... rult, hog... gelen az... tartó ka... sára vol... lángok... nek áldö... ség köve... A nyom... irtóztatö... zett, me... cukorgy... kását kü... ről 200... tak. Nag... melynek... J ó z s e... tartozó...

postára rendőrfő-... adomá-... ézzen, s... jelen-... körül-... hely lehet... elmet. —... közönsége... enni mu-... tember hó... mben fog... aból jövő... pusztit. Az... egy ezret... kiterjedésü... a fekete... égügyi ta-... vaslatához... észségügyi... Budapest... loslegény... városi fő-... szalgata s... anem bél-... kereskedő... re által e... zbor alap... gyülekezés... r. Indulás... r. Erkezes... dtatás és... zozás a régi... anyo kezd... vasora és... agjai, kik a... hogy hol-... elnökségé-... usznak. Po-... szakaszról... atás hang-... it, csodálat-... nitáltság... ket írja. "... vilisatorius... ismerjük a... it: de aki... hajd 7 kilo-... töltés-vona-... vonuló hi-... átkialthaja... emberei, s... rtéri vasuti... a mi Ame-... k, az euró-... ása végett... ak, sőt több... tészete ré-... zott, az em-... vasuti s... ol az ele-... gedett 4-5... idejének, s... k és egriek... mely jövő... 'atta's jó-... a y műre:... éggel néz-... szórt mun-... lakói va... a Tisza med-... dás követel-... jó részben... ek, melyre... tekinthetne... ez utat a... kálát meg-... onnan viz-... zókat írják... sült földsi... nthogy már... onnal vissza-... lakó órségnek... vidéki tűz-... izoltó-egylet... ott a vesze-... ltás dacára... k az úszók... -forogtak az... multak, mint... hogy a kabai... agát a más... dlogra csu-... esa folytán... tűzvész két... y a részvét... ház halottas... ásának adták... atók. Farkas... órakor volt... a templomba... zsz mondott... agyszámmal... Gyula tanító... Debreczenből... kalomból. A... kétségbeesve... ellett, midőn... — Kecskés... a fájda mukra... atalást legfel-... észvét, mely... néli, oly im-... debreczenből is... elhunyt kar-... integy negy-... A háznál Dá-

vidházi esperes mondott megható imát, kinnt a sárnál pedig Dulházy Kálmán kabai tanító bucsuzott el a saját s barátai nevében az elhunytól. A gyászoló család lapunk utján is legnagyobb köszönetét fejezi ki mindazoknak akik tömeges részvételükkel bánatukon enyhíteni törekedtek.

— A debreczeni dalárda Nagybyányán. A debreczeni delegáletet Nagybyánya városa Torday Imre ottani ügyvéd, Torday Gábor debreczeni ügyvéd testvére kezdeményezésére vendégül hívta meg — s a dalárda tegnap hajnalban oda el is utazott. A fogadtatásról tudósítónk a következőket táviratozza: „Városi dalárdánk kedves emlékü utja egygyel ismét szaporodott. Nagybyányán a város ünnepe diszt öltött s az indóháznál a város hatósága a dalárda elnöksége s az egész város előkelősége fogadott. Zászlónkat megkoszorúzták. Este hangversenyt rendeztünk, mely kitűnően sikerült, közönség óriási számmal volt. A nagybyányai nők pedig igen értékes zászló szalagot adtak át, ezenkívül két koszorút, egyik szebb mint másik. A lelkesedés határt nem ismer. — Örül itt mindenki velünk együtt — kik e szives vendéglátást sokáig nem fogjuk elfelejteni.“ — Eddig tart a távirat melyhez mi magunk részéről csak azt a megjegyzést fűzzük, hogy dalárdáinknak sikerei, egész Debreczen városának méltó díszére és büszkeségére méltán szolgálhatnak.

— Katonadolgozók. A 39-ik sorozat tartalékosai. — 672 ember, szombaton hajnalban fogtak Kossza főhadnagy ur vezénylete alatt Nagyváradra indulni, részt veendő a nagy hadgyakorlatokon. A cs. és kir. 15-ik huszárezred 2-ik és 4-dik százada és az utász szakasz Bellak alezredek ur vezénylete alatt ma reggel Nagyváradra ment hadgyakorlatra. E huszárezred előbbi megállapodás szerinti nem vett volna részt a nagy gyakorlatokban az ezred lovai közt kiűtött járványos betegek miatt. Minthogy azonban a betegség teljesen megszűnt, a general commandó elrendelte az ezred felvonulását a gyakorlatokra. A huszárak eltávolása miatt, kik eddig a bakák helyét a helyőrségi szolgálatot teljesítették, házi 39-ik ezredünkben 62 ember visszajött Debreczenbe, szolgálatot teljesítendő. A 2-ik honvéd huszár ezred 2-ik osztálya és az ezredtörzs B o b o r y ezredes ur vezénylete alatt szintén ma indult Váradra a gyakorlatokra. — H o n v é d b e s z á l l á s o l á s. Lapunk 160-ik számában részletesen megírtuk a szeptember elején városunkban keresztül vonuló honvédsapátok érkezésének idejét, s elszállási helyüket. A között mentetverben változás állott be, a mennyiben az 5-ik h. huszárezred 4-ikén jó városunkba, de csak 2. század 6 tiszt 250 ember, míg a többi 4 század H. Doroghon lesz elszállásolva.

— A tokaji tűz. Tokaj városa rémitő tűzvésznek lett áldozata. A város földig elhamadt, lakosai hajléktalanokká lettek, nem maradt egyebük a koldusbotnál. Több, mint ezer család fosztatott meg minden vagyonától. Ezt a községet különben évek óta látogatja az isten csapása. Világhírű szőlőjét a phylloxera elpusztította s több ezer embert kenyértől, tekinthetetlen vagyonától megfosztott. Tavaly az árvíz a város egy részét romba döntötte s most jött a rettenetes tűzvész, mely hétfőn elhamvasztotta a közég nagy részét. A nyomor leírhatatlan. A szegény nép az inségnek van kitéve. Ebben a pilanatban nincs betevő falatja s ha gyors segítyt nem kapnak, több ezer ember napokig kényserül koplalni. A segélybizottság megalakult és sürgősen hívja fel az ország emberszerető polgárait jótékony adományokra. A tűz lefolyásáról a következő tudósítást vettük: A déli órákban a fűteza felső részén Funk L. kereskedő házában tűz ütött ki, mely egy hirtelen keletkezett forgó szél által oly nagy arányokat öltött, hogy mentésre a szűk, hosszú utcában nem is lehetett gondolni. A tűz óriási sebességgel terjedt, úgy hogy rövid egy óra alatt az egész város tűzben állott. Az így beállott katasztrófa láttára alakosság mintha megőrült volna házát, javait ott hagyva, mindenki csak élete megmentésére gondolt. Férfiak, nők, gyermekek kezöket földelre szalagáltak az utcákon segítség után kiabálva. — Miután az égő házak lángja a szűk utcákon összeesepódott, az ott futkosó nép ruhája is meggyulladt, sőt a tüzfeszendők is tüzet fogtak. A vasut mellett lévő 40-50 ház kivételével az egész város leégett. Valamennyi templom és iskola, a zsinagóga, nagy vendéglő és minden más nagy épület a láng martaléka lett. Számos kereskedő, köztük Schleginger, Leidserwitz, Khón, Gross Adolf s mások jelentékeny áruciklokat szenvedtek. De sokan voltak oly kereskedők is, kiknek üzletük teljesen porrá lett. A faraktárak legnagyobb része leégett. A nagy veszélyhez az eset is járult, hogy a város fogatai éppen az nap reggel az előző napon a városban pihenőt tartó katonaság podgyvásának tova szállítása sára voltak kirendelve. Fájdalom öt ember a lángok között megégett. Kohn P. kereskedőnek áldott állapotban lévő felesége az ijedség következtében az utcán gyermeket szült. A nyomor a városban, mely még most is ég, irtózató. Az első segítség Szerencséről érkezett, mely élelmi szerekkel küldött; az ottani oruzkorgary pedig külön vonaton 100 munkásat küldött tüzet oltani. Sátoralja Ujhelyről 200 kenyeret kaptak az éhező tűzkárosultak. Nagy tüzeket jeleznek Sárospatakról is, melynek szomszédságában Petráhó és József falva községek s a S. Patakhoz tartozó Husztacs nevű majorság, melyben a

mult nyáron is nagy tűz pusztított, porrá égtek. Ezenkívül számos gazdasági épület sok ki nem eséptelt gabona, takarmány a tűz martaléka lett. A mint jelentik Mád is ég. A szerencsétlen tűzkárosultak részére adományokat szerkesztőszőlők is készséggel elfogad, s hirlapilag nyuzgák.

— Jelenffy Kornélt a debreczeni kir. törvényszék elnökét megrendítő csapás érte. — Testvér öccsede dr. Jelenffy Zoltán, budapesti ismert gégeorvos, a nemzeti színház és m. kir. operaház orvosa, Berlinben, hová a nemzetközi orvosi congressuson való részvétel végett utazott, typhusban megbetegedvén, rövid szenvedés után meghalt. Bátyja, Jelenffy Kornél, debreczeni törvényszéki elnök, e szomorú esetről értesítettvén, azonnal Berlinbe utazott, hogy öccsének hült tetemét hazaszállíttassa, de a hatóságok ezt nem engedték meg, miután a boldogult járványos betegségben halt meg; csupán arra adtak engedélyt, hogy az elhunyt szivét hozza haza és így legalább ez fog hazai földben nyugodni. Jelenffy Zoltán dr. javakörbeli férfin volt és orvosi működésével a fővárosban igen jó nevet szerzett. Korai halálának híre széles körben okozott szomorúságot.

— Erzsébet királynő Párisban. Erzsébet királyné még mindig Párisban van, várva a jobb időt, hogy megkezdhesse a Cherbourgban horgonyzó magán-yachtong tengari útját. Az volt az oka annak, hogy a királyné Calaisben megcsakította utazását és váratlanul Párisba érkezett. Az osztrák-magyar nagykövetség is csak az újságokból értesült ö felesége megérkezéséről. Hoyos gróf szabadságon van, az öt helyettesítő Zichy gróf nagykövetségi tanácsos tekintettel a királyné szigorú inkognitójára Nepcsa b. udvarmesternél tett látogatást. A királyné senkit sem fogad és az inkognito annyira betartatik, hogy a névére jövő levelek visszautasítottak. A királyné kísételt a Bois de Boulogneba is.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazok, kik felejtethetetlen halottunk id. Nánásy Lajos temetésén részt vettek, s részvételükkel hulló könyveinket felszárították, mely fájdalomukat csillapítani igyekeztek, fogadják hálás köszönetünket. A gyászoló család.

— Válaszok figyelmébe. A m. kir. államvasutak igazgatósága a vinkovce-mitroviczi vasutvonal építéséhez szükséges felépítési acél és vasanyagok szállítása céljából pályázatot hirdetvén, erre oly megjegyzéseit hívjuk a szállításban résztvenni óhajtok figyelmét, hogy az ide vonatkozó közlelbi szállítási feltételek valamint a részletes kimutatóasok az alóli kereskedelmi és iparkamara hivatalában (N. Hatvan-utca 1445 sz. a.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen 1890. augusztus 27 A kereskedelmi és iparkamara.

— A nőnevelőből. A tanító, miután előző nap Don Carlosról beszélt tanítványainak, másnap a következő kérdéssel fordul egyik tanítványához: — Meg tudná-e mondani, ki mondta azt az ismeretes mondatot, hogy: „Ime, véget ért az aranyjuezi napok“?

Nő v e d é k: Oh, igen. A papa mondta a minap, mikor a mama hazaérkezett a fűrdőből.

Biharmegyei hírek. — Királyváras A király nagyváradi tartózkodására vonatkozólag írják, hogy Schlauch Lőrinc püspök már megkezdte pátójában a király leendő lakosztályának dekorációját. A király három szobát fog elfoglalni, melyeknek butorzása 30.000 frba kerül. Mind a három szobát virágokkal ékítik s egy szép csoport püspökfürdői lotusz-virágok is elhelyeznek bennök, mely unikum egész Európában. — U j S z t. L á s z l ó s o b o r. Schlauch Lőrinc nagyváradi püspök, ki lelkesülni áldozni is tud a szépért, új szobrot állított a nagyváradi piacra. Míg ez új szobor elkészül, megengedte a réginek restaurálását. Ekkép a Szt. László szobor ügye a nagyváradi régi óhajának megfelelően és általános öröme vélegesen elintéztet nyer. — A nagyváradi diván dorogylés kiránduló tagjai „Bihar szág“ legzebb helyein fordultak meg. Miután Belényesen, lakomáztak, Biharfürdre mentek, melynek természet szépsége nem maradt hatás nélkül a kirándulókra. Mikor körültekintettek a völgykatlanban, melyt minden oldalról lenyves hegység szegélyeznek, — mindenki kifejezést adott elragadtatásának. A társaság kirándult a Kusztura hegyre, honnan pompás kilátás nyílik Bondoraszó, Belényes, Gyanta és Tenke tájaira. El is neveztek a hegy kimagaslóbb szikáját „vándor gyűlési szikla“nak. Lászlóva a hegyről, megzemlélték a báró Döry József forrást. Utközben a tudósok egyike és másika tanulmányozta a növényvilágot, a kőzeteket, sőt még a pókakat is. A társaság hölgytagjai pedig, Chyzer Kornélné, Nagy Jakabné, a Nyiry nővérek, Markgraf Erzsike, Göcse Sarolta, Thyry Erzsike és mások ritka kitarással versenyeztek a férfakkal az uti fáradsalmak elviselésében. A Döry-forrás üdítő vizét a kirándulók nem győzték dicsérni és nehezen váltak el e helytől. Másnap Belényesen, Lankán át hazánk egyik barlangjában: a József főherceg nevét viselő barlangnak megtekintésére indultak. A kiránduló tudósok konstatálták, hogy e barlang, mind roppant méretei, mind cseppképzeteinek páratlan szépsége következtében hazánk legzebb és legtisztább barlangjának mondható.

CSARNOK.

A legyező.

A legyező a nő szépség fegyvere, mely a hölgyek győzelmeiben ép oly fontos szerepet játszik, mint a kard a férfiak harcaiban, s ép úgy, mint emez: jelentőségét, monnhatni életet, szellemét attól a kéztől nyer, a mely forgatja.

A legyező a legrégibb korból származik és eredetileg az volt a célja, hogy hűsítsen és elűzze az alkalmatlan legyeket. Ezért a régibb időkben száraz vagy friss pálmalevélből esetleg tollakból készült. A legyezőt nem maguk a hölgyek, hanem rabszolgák kezelték, hogy folyton hívós, szellős levegőben pihenhesenek őrnök. Strucez és páva tollakat használtak előszeretettel legyezőköl, mert a strucez tollak finomságuknál fogva érinthették az őrnök homlokát és a páva-tollak szélességükkel fogva eltakarták a napsugarakat.

A római és görög nőknél a legyezők már a kellem és szépség fokozására is szolgáltak. A rabszolgák és szép gyermekek, kik a legyezőket kezelték, valóságos menyezetet kaptak a különböző formájú és színű tollakból őrnökük feje felett; és plastikusabban tinte a föl a szép hölgy formáit és főhomályba burkolta őket, a mi bizonyos titokteljes nimbussal vett körül minden főt. A tolytonos forgatás által az arany- és fényreflexiók új változatos állott be, mely magasabb büvérőt kölcsönzött a szemek fényének és a test üdőségének.

Valóságos művész volt ügyesen kezelni a legyezőket, s azok a rabszolgák, kik ehhez értettek, rendkívül nagybecsen állottak.

A középkorban a legyezőket lánczokon és zsinórokon hordták öv körül. Később Spanyolországban és Olaszországban kezdtek nemcsak mint kellemes, mozgatható dekorációt hordani, hanem mindenféle titkos jeleket használni, melyekkel a hölgyek tudokra adták azoknak, a kiknek akarták, hogy mik a vágyaik, reményeik és kívánságuk. Csak ezután jöttek a legyezők Franciaországba és legutoljára Magyarországra. A francia nők gyorsan megtanulták a legyező kezelésének művészetét és csakhamar fölmúltak benne a spányol és olasz nők. A francziák találták fel a becsukható legyezőket, s ök hozták divatba a rózsafából, elefántosontból készült legyezőtartókat.

A legyezők és a legyező-játék kultusa rendkívül művészetté fejlődött ki XIV. Lajos udvarán. A szép Henriettát, Lovillièrent, a Búszke Montespanét és az „pedó Fontangenét nem is lehet képzelní legyező nélkül kezükben. —

Azóta a legyező megtartotta állását az elegáns hölgyvilágban. Uralma most korlátlanabb a divat birodalmában, mint valaha — Páris, London, Pétervár, Berlin, Bécs, Budapest és New-York szalonjaiban egyként szükséges toilettékellék.

A női toiltette-cikkkek közül mai napnapság egyedül a legyező van emancipálva a divat kérélelhetetlen szigorú törvénye alóli; a legyező alakjának választása szabadon van rábízva minden högy izlésére. — Az egyik kínai formát, a másik a XIV. Lajos korabeli nagy legyezőt, a harmadik Pompadour merev érényrácsát, — a negyedik Josephinacászárán kis csinos legyezőjét választja.

A legyező használatának elterjedésével kisebb lett kezelésének jelentősége. Högyeink most alig tesznek egyebet formátlan legyezőkkel, mint nagy zajjal kinyitják és becsapják, azután szélmalom módjára forgatják arcuk előtt vagy időközönként elejtik, hogy udvarlójuknak alkalom nyíljk gyorsan lehajol i utána és összekocczintani fejeiket.

Pedig egy szép, könnyed és elegáns módon kezelt legyező hatásos eszköze a nő szépség uralmának. Beh sok mindent lehet mondani egy legyezővel! Minő érelyes a visszautasítás, ha a kinyitott legyező hidegen és büszkén elföldi az arcot; minő bájos és édes a biztatás, mikor a szem a könnyel lebegő legyező-tollak felett keresi azt, a kihez vonzalmat érez a sziv, s minő könnyen fejezhet ki a legyező színe szerelmet és hűséget, reményt és félelmet! A francziák valóban találó nevet adtak a legyező pálcikáinak: „Les féches de éventail“ (legyező nyilai), mintegy jelezve e szóval, hogy a szép högy kezében a pálcikák o'yan értékek és jelentőséggel bírnak, mint a szerelem istennőjének győzelmes fegyverei.

Mielőtt befejeznék cikkünköt, két legyezőből akarunk említen tenni, melyek az utóbbi időben híressékké váltak. Ezen legyezők egyike az, a melyet B'ovitz, a „Times“ ismert levelezője vitt haza nejének a berlini congressusról. A legyező minden egyes lapjára más-más congressusi tag írta oda nevét. A másik híres legyező e-ak kiföldi, de azért mégis mindenkit meöolyra birt. A szép lenygel nő legyezője ez, ki Ollandorf táborokot arcul ütí a „Koldusdiák“ című operettében. — Reméljük és óhajtuk, hogy hölgyeink jobban megismerkednek a legyező használatának bűvös titkaival.

Csilla.

s mondhatjuk, hogy Magyarország id i bor termése mennyiségileg a még phylloxera által nem pusztított helyeken is a középszerű éveket aligha fogja meghaladni. A júniusi hideget legjobban sinylette meg a szőlő, míg július és augusztus, tükasztó hőségével az el nem rugott fészék természet is leszárítja, megszólva aszalja. A peronospora óriási mértékben terjed, különösen ott, hol a júniusi hideg esők fejlődésében elnyomták ugyan, de nem csarájában. Ilyen körülmények közt nem esoda, ha az irányzat a borüzlet terén nem csak szilárd, sőt emelkedő a monarchia miúdkét államában. Nagyobb forgalom azonban nem észlelhető a borüzlet terén. A téli készletek még tartanak, míg a külföldi szállítás ily hőségben kell, hogy szüneteljen. A kereskedő tartózkodik a vételtől, a termelő az eladástól, mert az áratok a jövő szüret szabja meg. Lehet, hogy mindkettőn csalódnak.

A bécsi nemzetközi gabona ásar második napja is üzleti tekintetben teljesen jelentéktelen volt. A mai forgalomból a következő távirati tudósítás vettük: Buzában az üzlet nélkülözi az élénkséget, rozs keresett és 5-10 krral magasabb árt ér el, árpában meglehető a forgalom; szilárd irányzat mellett zab változatlan, mérsékelt forgalom mellett. Repezebben alig volt üzlet. A határidőüzletben valamely nagyobb forgalom volt, mint tegnap, különösen tavaszi búzában. Az irányzat azonban kedvezőtlen amerikai jelentések folytán lanyha volt.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdosos: Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

A tisztelt szülők figyelmébe.

Emmert Antal zenetanár tudatja a t. szülőkkel, hogy saját házában, megfelelő helyiség és hangszerek rendelkezik, e körülményeköl fogva azon helyzetben van, hogy egy órán át több tanítványt együttes oktatásra elfogadhat.

Ezen tanításnál az elméletből csak a legszükségesebb fog tekintetbe vétetni, főszuly a gyakorlati kiművelésre lesz fektetve, mely már a legelső leczkénél kezdetét veszi, és így az elmét csak kapcsolatban — elkülönítve semmi esetre sem lesz köte'ező.

Tan'ij (hetenként 3 órával) havonként 3 frt.

Felhívotnak tehát a t. szülők, kik gyermekeiket fentnevezett tanár által kívánják taníttatni, hogy eziránt hozzá Bathiányi-utca 2163 szám alatt sziveskedjenk fordulni.

Kunz József és Társa
Budapest, DEBRECZEN, Nagyvárad.

Vászon, készfehérnemű, szőnyeg divat és rövidaru raktára.

Menyasszonyi kelengyék teljes kiállítás elvállaltatik.

ZÁSZLÓK
minden színben, minőség és kiállításban kaphatók

Zádor Lajos
divatüzletében.

Kiadó bolt.

Czepléd-utczán a 2155. sz. házban, szemben a gyógyszerházzal és színházzal, napmentes északi oldalon, a ház modern átalakítása folytán egy nagy, elegáns tükörablak kirakatokkal ellátott 64 négy-szög méter terjedelmű bolt kiadó, mely azonban kétfelé is különíthető: ez esetben az egyik boltra két, 4-4 négy-szög méter kirakatot és ajtó jut, a másikra egy 4 négy-szög méter kirakatot és ajtó, mind-egyik önálló gázvezetékekkel, vörös márványlépcső és aljzattal ellátva. Az egész már szeptember hó 15-én használható vehető.

Közgazdaság.

Szüreti kilátások és a borüzlet. E tárgyban a „Bor, Láp.“ a következőket írja: A tavasszal mutatko ott szép termési kilátások mulékony ábrándképeknek bizonyultak

Szent-Királyi és Kalenda, Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

Padlózat-fénymázát

Bécsből,

mint legkitünőbb mázólo-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép, fényes és tartós, — 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr.
— 1 kis „ „ „ 68 „

Keil Alajos Bécsből,

Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szert kemény padló számára.

Egy köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda,

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olva helyekről, hol raktárak nincsenek, Alois Keil, Wien IV. Resselgasse 5. gyári raktárába intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt o. é.

Árverés gazdasági eszközökre.

A csegei nagymajori gazdaságban t. hó 31-én reggeli 8 órakor kezdődő önkéntes árverés tartatik a gazdaságban levő mindennemű

gazdasági eszközökre, gépekre, valamint

egy malomra (két pár kőre járó.)

Klein Gyula.

Hajdúvármegye alispánjától.

7222.
1880.

Hirdetmény.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága 1889. évi 345/7432. 7433. 7434. számú határozatával a Debreczen-budapesti törvényhatósági közút 19—22 km. szakaszán Hajdu-Szoboszlón kiépítendő részeinek helyreállítását 2278 frt 57 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkálatok fogantatásának biztosítása céljából a folyó évi szeptember hó 6-ik napjának délelőtti 9 órájára a Hajdúvármegye alispánja

hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bálnatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett alispánhoz anyivalinkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a Hajdúvármegyei m. kir. Állam-építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1890. évi augusztus 24.

Rásó Gyula
alispán.

Kereset

Egy bankintézet keres mindenütt egyéneket, törvényileg engedélyezett sorajegyek részletfizetés melletti eladására. Igen előnyös jutalék feltételek.

Ajánlatok B. J. jegy alatt
GOLDBERGER A. V. hird-tési irodájához, Budapest, vaczi-utca 9. sz. intézendők.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

mindenféle diszes és egyszerű

K Ö N Y V K Ö T Ö I

m u n k á k

gyorsan, pontosan és jutányos árban elkészítetnek.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

könyvkiadóhivatalában

megjelentek és kaphatók a következő könyvek

Vértési Arnold összes munkái I—VII. vaskos diszkötés. Egy-egy kötet ára	2 frt 10 kr.	Vértési Arnold „Öngyilkosok“ elbeszélések ára 1 frt — kr.
a 7 kötet együtt	14 „ — „	Karczag Vilmos „Ma és mindig“ elbeszélések ára
Gróf Vay Dániel „Magyarország története“ 3 vaskos diszkötet ára	7 „ — „	1 „ 50 „
Vértési Arnold „Páriák“ elbeszélés ára	1 „ — „	Karczag Vilmos „Szerető szívek“ elbeszélések ára
Vértési Arnold „A bojárleánya“ regény 2 köt. ára 2 „ — „	1 „ — „	1 „ 20 „
Vértési Arnold „Fecskefészék“ regény 1 köt. ára 1 „ — „	1 „ — „	Karczag Vilmos „Macskák“ (történetkék) ára 1 „ — „
Vértési Arnold „A jegyző kisasszony“ regény 1 kötet ára	1 „ — „	Molnár László „Egy kis város krónikája“ elbeszélések, ára
Vértési Arnold „A debreczeni diák“ regény 1 kötet ára	1 „ — „	1 „ 20 „
Zoltay Lajos Tiszántuli egyházkerületi térképe] vászonra huzva (leszállított ár)	1 „ 50 „	Mátray Lajos „Fazekas Mihály élete és munkái“ ára
		1 „ — „
		R. P. O. „Titkos szerelem“ regény 1 kötet ára — „ 80 „
		Bugyi Sándor depr. talyigás kalandjai 1 kötet — „ 60 „

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.